

R' Eliezer Ben Hircanus:

A Plastered Cistern which Does Not Lose a Drop

Source sheet by Mindy Schwartz Zolty

The Outsider Turned Insider:

1. Pirkei Avot 2:8

Rabban Yohanan ben Zakkai had five disciples and they were these: Rabbi Eliezer ben Hyrcanus, Rabbi Joshua ben Hananiah, Rabbi Yose, the priest, Rabbi Shimon ben Nethaneel and Rabbi Eleazar ben Arach. He [Rabbi Yohanan] used to list their outstanding virtues: **Rabbi Eliezer ben Hyrcanus is a plastered cistern that loses not a drop;** Rabbi Joshua ben Hananiah happy is the woman that gave birth to him; Rabbi Yose, the priest, is a pious man; Rabbi Simeon ben Nethaneel is one that fears sin, And Rabbi Eleazar ben Arach is like a spring that [ever] gathers force. **He [Rabbi Yohanan] used to say: if all the sages of Israel were on one scale of the balance and Rabbi Eliezer ben Hyrcanus on the other scale, he would outweigh them all.** Abba Shaul said in his name: if all the sages of Israel were on one scale of the balance, and Rabbi Eliezer ben Hyrcanus also with them, and Rabbi Eleazar ben Arach on the other scale, he would outweigh them all.

חֲמִשָּׁה תַלְמִידִים הָיוּ לוֹ לְרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, וְאֵלּוּ הֵם, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקָנוֹס, וְרַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן חֲנַנְיָה, וְרַבִּי יוֹסִי הַכֹּהֵן, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נֶתְנָאֵל, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ. הוּא הָיָה מוֹנֶה שְׁבָחָן. **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקָנוֹס, בּוֹר סוּד שְׂאִינוֹ מֵאֶבֶד טֶפֶף.** רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן חֲנַנְיָה, אֲשֶׁר יוֹלְדָתוֹ. רַבִּי יוֹסִי הַכֹּהֵן, חֲסִיד. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נֶתְנָאֵל, יָרָא חֲטָא. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ, מַעֲיֵן הַמִּתְגַּבֵּר. הוּא הָיָה אוֹמֵר, אִם יִהְיוּ כָל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֵאֲזָנִים, וְאֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקָנוֹס בְּכַף שְׁנֵי, מְכַרִיעַ אֶת כָּלָם. אֲבָא שָׁאוּל אוֹמֵר מִשְׁמוֹ, אִם יִהְיוּ כָל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֵאֲזָנִים וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקָנוֹס אַף עִמָּהֶם, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ בְּכַף שְׁנֵי, מְכַרִיעַ אֶת כָּלָם:

2. Avot d'Rebbe Natan 6:3

What were the origins of Rabbi Eliezer ben [Hyrcanus]? He was twenty-two [years old] and he had never studied Torah. One day [he said: I will go and study] Torah with Rabbi Yohanan ben Zakkai. His father, Hyrcanus, said to him: You will not eat until you have plowed a full plot of ground. He got up and plowed a full plot of ground. It is said that it was Friday, and so he went and ate with his father-in-law. But some say that he ate nothing from six hours before the Sabbath until six hours after the Sabbath.

When he was on the road he saw a stone that looked like food and he took it and put it in his mouth. And some say that it was cow dung. He went and spent the night in an inn. Then he continued on, until he came before Rabbi Yohanan ben Zakkai in Jerusalem. Soon Rabbi Yohanan noticed Eliezer's terrible breath. Rabbi Yohanan said: Eliezer, my son, have you eaten anything today? Eliezer said nothing. Rabbi Yohanan asked again and again; Eliezer said nothing. He sent a message to the inn, asking: Did Eliezer eat anything when he stayed with you? They replied: We thought perhaps he would be eating with the rabbi. He said: [I, likewise, thought perhaps he had eaten with you. Meanwhile, between our two assumptions, we ended up neglecting Eliezer. So Rabbi Yohanan said to Eliezer: **Just as you have had this terrible smell coming from your mouth, so will you one day have a great reputation from the Torah coming from you.**

His father, Hyrcanus, heard that he had gone to study Torah with Rabbi Yohanan ben Zakkai. He said to himself: I will go and force Eliezer to swear off any claim to my property. It is

מה היה תחלתו של רבי אליעזר בן [הורקנוס]. בן עשרים ושנים שנה היה ולא למד תורה. פעם אחת [אמר אלך ואלמוד] תורה לפני רבן יוחנן בן זכאי אמר לו אביו הורקנוס אי אתה טועם עד שתחרוש מלא מענה השכים וחרש מלא מענה. אמרו אותו היום ערב שבת היה הלך וסעד אצל חמיו וי"א לא טעם כלום מ' שעות של ערב שבת עד שש שעות של מוצאי שבת

כשהוא הולך בדרך ראה אבן שדימה ונטלה ונתנה לתוך פיו וי"א גללי הבקר היה הלך ולן באכסניא שלו הלך וישב לו לפני רבן יוחנן בן זכאי בירושלים עד שיצא ריח רע מפיו אמר לו רבי יוחנן בן זכאי אליעזר בני כלום סעדת היום שתק שוב א"ל ושתק. שלח וקרא לאכסניא שלו א"ל כלום סעד אליעזר אצלכם אמרו לו אמרנו שמא אצל רבי היה סועד אמר להם [אף אני] אמרתי שמא אצלכם היה סועד ביני וביניכם אבדנו את רבי אליעזר מן האמצע. א"ל כשם שיצא לך ריח רע מפיו כך יצא לך שם טוב בתורה

שמע עליו הורקנוס אביו שהיה לומד תורה אצל רבן יוחנן בן זכאי אמר אלך (ואדיר) אליעזר בני מנכסי אמרו אותו היום רבן יוחנן בן זכאי יושב ודורש בירושלים וכל גדולי ישראל

said that on that day, Rabbi Yohanan was sitting and interpreting Torah in Jerusalem, and all the great minds of Israel were sitting before him. He heard that Hyrcanus had come, and he spoke to the guards and said: If he tries to sit here, do not let him. He did try to sit, and they did not let him. So he went up several rows until he found a place near Tzitzit ben HaKeset, Nakdimon ben Gurion, and Kalba Savua [who were famously wealthy individuals in Jerusalem]. He sat down next to them, nervously. It is said that on that day, Rabbi Yohanan ben Zakkai looked at Rabbi Eliezer and said: **Open our session with an interpretation. He replied: I cannot open. Rabbi Yohanan and the other students pressured him until he stood up ([and opened]) with an interpretation that no ear had ever heard before. At every word that came out of his mouth, Rabbi Yohanan ben Zakkai would stand up and kiss him on the head (and say to him: Eliezer, my rabbi, you have taught me truth!).** Before the gathering ended, Hyrcanus stood up and said: Gentlemen, I came here in order to have my son swear off any claim to my property. But now all of my property will be given to my son Eliezer, and all his brothers will [get nothing!].

יושבין לפניו. שמע עליו שבא הושיב לו שומרין אמר להם אם בא לישב אל תניחוהו הוא בא לישב ולא הניחוהו. היה מדלג ועולה [והולך] עד שהגיע אצל בן ציצית הכסת ואצל נקדימון בן גוריון ואצל בן כלבא שבוע היה יושב ביניהם ומרתת. אמרו אותו היום נתן עיניו רבן יוחנן בן זכאי ברבי אליעזר ואמר לו **פתח [ודרש] א"ל איני יכול לפתוח דחק עליו ודחקוהו התלמידים עמד ([ופתח]) ודרש בדברים שלא שמעתן און מעולם. כל דבר ודבר שיצא מפיו עמד רבן יוחנן בן זכאי ([על רגליו]) ונשקו על ראשו (ואמר לו ר' אליעזר רבי אמת למדתי). עד שלא הגיע [זמן] לצאת עמד הורקנוס אביו על רגליו ואמר רבותי אני לא באתי אלא להדיר אליעזר בני מנכסי עכשיו כל נכסי יהיו נתונים לאליעזר בני וכל אחיו פטורין [ואין להם בהן כלום].**

3. Pirkei d'Rebbe Eliezer 2:2-3

...they said to R' Yochanan, "Behold the father of R' Eliezer has come [to the study hall]. He said to them, "Make a place for him" so they made a place for him and sent him there. R' Yochanan set his eyes on R' Eliezer and said "Tell us one thing from the Torah." he said to him "My teacher, let me tell you a parable. To what is the matter similar to? **To this put that cannot give forth more water than what was placed inside of it. So too I cannot say any words of Torah more than what I received from you.**"

He said to him, "Let me teach you a parable. To what is the matter similar to? To a pring which bursts forth with water which is capable of giving forth more water than it takes in. **So too you are able to say words of Torah more than what was given at Har Sinai.**" He said further, "Perhaps you are embarrassed to speak in front of me." R' Yochanan got up and went outside. And so R' Eliezer sat and expounded Torah and his face lit of like the light of the sun and a veil [of light] emerged like the veil of Moshe, and one could not tell if it was night or day [because of the light emanating from his face]. R' Yochanan came after and kissed him on the forehead and said to him, "Blessed are Avraham, Yitzchak, Yakov that you emerged from them."

...אמרו לו, הרי אביו של רבי אליעזר בא. אמר להם, עשו לו מקום, ועשו לו מקום והושיבו אותו אצלו. ונתן עיניו ברבי אליעזר, אמר לו, אמור לנו דבר אחד מהתורה. אמר לו, רבי, אמשול לך משל, למה הדבר דומה? **לבור הזה שאינו יכול להוציא מים יותר ממה שהיה מוציא. כך אני איני יכול לומר דברי תורה יותר ממה שקיבלתי ממך.**

אמר לו, אמשול לך משל למה הדבר דומה, למעין זה שהוא נובע ומוציא מים, ויש בכוחו להוציא מים יותר ממה שהוא מכניס. **כך אתה יכל לומר דברי תורה יותר ממה שקבלו מסיני.** אמר לו, שמא ממני אתה מתבייש, הריני עומד מאצלך. עמד רבן יוחנן והלך לו לחוץ, והיה רבי אליעזר יושב ודורש ופניו מאירות כאור החמה, וקרנותיו יוצאות כקרנותיו של משה, ואין אדם יודע אם יום ואם לילה. בא רבן יוחנן מאחוריו ונשקו על ראשו. אמר לו, אשריכם אברהם יצחק ויעקב שיצא זה מחלציכם...

4. Sanhedrin 32b

The Sages taught: "Justice, justice, shall you follow" (Deut 16:20). **Follow the best court [of the generation. For example,] follow after Rabbi Eliezer to Lod, after Rabban Yohanan ben Zakkai to Beror Hayil...**

The Sages taught: "Justice, justice, shall you follow." **Follow the Sages to the academy [where they are found. For example,] follow after Rabbi Eliezer to Lod, after Rabban**

ת"ר צדק צדק תרדף הלך אחר ב"ד יפה אחר רבי אליעזר ללוד אחר רבן יוחנן בן זכאי לברור חיל...

ת"ר צדק צדק תרדף הלך אחר חכמים לישיבה אחר ר' אליעזר ללוד אחר רבן יוחנן בן זכאי לברור חיל אחר רבי יהושע לפקיעין אחר רבן גמליאל ליבנא אחר רבי עקיבא לבני

Yohanan ben Zakkai to Beror Hayil, after Rabbi Yehoshua to Peki'in, after Rabban Gamliel to Yavne, after Rabbi Akiva to Bnei Brak, after Rabbi Matya to Rome, after Rabbi Hananya ben Teradyon to Sikhnei, after Rabbi Yosei to Tzipori, after Rabbi Yehuda ben Beteira to Netzivin, after Rabbi Yehoshua to the exile [gola], after Rabbi Yehuda HaNasi to Beit She'arim, and after the Sages [in the time of the Temple] to the Chamber of Hewn Stone.	ברק אחר רבי מתיא לרומי אחר רבי חנניא בן תרדיון לסיכני אחר ר' יוסי לציפורי אחר רבי יהודה בן בתירה לנציבין אחר רבי יהושע לגולה אחר רבי לבית שערים אחר חכמים ללשכת הגזית:
--	---

5. Sotah 13b

It is taught in a baraita that Rabbi Eliezer the Great says: Over an area of twelve mil by twelve mil, equivalent to the size of the camp of Israel, a Divine Voice proclaimed and said: And Moses, the great scribe of Israel, died.	תניא רבי אליעזר הגדול אומר שנים עשר מיל על שנים עשר מיל כנגד מחנה ישראל בת קול משמיע ואומר וימת משה ספרא רבה דישראל
--	---

A Plastered Cistern: R' Eliezer's Philosophy of Halacha

6. Brachot 27b

And it was taught in a baraita, Rabbi Eliezer says: One who prays behind his rabbi and one who greets his rabbi [without waiting for his rabbi to greet him first], one who returns his rabbi's greeting [without saying: Greetings to you, rabbi], one who rivals his rabbi's yeshiva, [Rambam: establishes a yeshiva of his own and teaches during his rabbi's lifetime without his consent], and one who says something [in the name of his rabbi] which he did not hear directly from his rabbi, causes the Divine Presence to withdraw from Israel.	ותניא, רבי אליעזר אומר: המתפלל אחורי רבו, והנותן שלום לרבו, והמתחזיר שלום לרבו, והחולק על ישיבתו של רבו, והאומר דבר שלא שמע מפי רבו — גורם לשכינה שתסתלק מישראל!
---	---

7. Eruvin 63b

Rabbi Eliezer says: The sons of Aaron died only because they issued a halakhic ruling before Moses, their teacher. What did they expound? "And the sons of Aaron the priest shall put fire on the altar, [and lay the wood in order on the fire]" (Leviticus 1:7), which led them to say: Although fire descends from Heaven, it is nonetheless a mitzva to bring ordinary fire. [Although they derived this from the verses, they were punished for ruling in the presence of their teacher, Moshe].	רבי אליעזר אומר: לא מתו בני אהרן עד שהורו הלכה בפני משה רבן. מאי דרוש: "ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח", אמרו: אף על פי שהאש יורדת מן השמים, מצוה להביא מן ההדיוט.
Rabbi Eliezer had a certain disciple who issued a halakhic ruling in his presence. Rabbi Eliezer said to his wife, Imma Shalom: I will be surprised if this one completes his year, and so it was, he did not complete his year.	ותלמיד אחד היה לו לרבי אליעזר, שהורה הלכה בפניו. אמר רבי אליעזר לאימא שלום אשתו: תמיה אני אם יוציא זה שנתו. ולא הוציא שנתו.
His wife said to him: Are you a prophet? He said to her: I am not a prophet, nor the son of a prophet, but I have received the following tradition: Anyone who issues a halakhic ruling in his teacher's presence is liable to receive the death penalty.	אמרה לו: נביא אתה? אמר לה: לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא כך מקובלני: כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה.

8. Sukkah 28a

The Sages taught: There was an incident involving Rabbi Eliezer, who stayed in the Upper Galilee, and the people there asked him thirty halakhot in the halakhot of sukkah. In	תנו רבנן: מעשה ברבי אליעזר ששבת בגליל העליון, ושאלוהו שלשים הלכות בהלכות סוכה, שתיים עשרה אמר
--	--

response to twelve, he said to them: I heard [an answer from my teachers, and he related what he heard]. In response to the other eighteen, he said to them: I did not hear [an answer]. Rabbi Yosei, son of Rabbi Yehuda, says: It was the reverse of these matters. In response to eighteen he said to them: I heard [an answer]; in response to the other twelve he said to them: I did not hear [an answer].

They said to him: Are all the matters that you know only from what you heard? He said to them: **Now you forced me to say a matter that I did not hear from my teachers**, [as I must explain myself by describing my character traits.] In all my days, no person ever preceded me into the study hall, [as I am always first to arrive]; and I never slept in the study hall, neither substantial sleep nor a brief nap; and I never left anyone in the study hall and exited, [as I was always last to leave]; and I never engaged in idle conversation; **and I never said anything that I did not hear from my teacher.**

The Sages said about Rabban Yohanan ben Zakkai, [the teacher of Rabbi Eliezer]: In all his days he never engaged in idle conversation; and he never walked four cubits without engaging in Torah study and without donning phylacteries; and no person ever preceded him into the study hall; and he never slept in the study hall, neither substantial sleep nor a brief nap; and he never contemplated matters of Torah in alleyways filthy [with human excrement]; and he never left anyone in the study hall and exited; and no person ever found him sitting and silent, rather, he was always sitting and studying; and only he opened the door for his students; and **he never said anything that he did not hear from his teacher**; and he never said to his students that the time has arrived to arise and leave the study hall except on Passover eves, [when they were obligated to sacrifice the Paschal lamb], and Yom Kippur eves, [when there is a mitzva to eat and drink abundantly]. And Rabbi Eliezer, his student, accustomed [himself to model his conduct] after his example.

לָהֶם: שְׁמַעְתִּי, שְׁמוֹנֶה עָשָׂרָה אָמַר לָהֶם: לֹא שְׁמַעְתִּי. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, חִילוּף הַדְּבָרִים: שְׁמוֹנֶה עָשָׂרָה אָמַר לָהֶם: שְׁמַעְתִּי, שְׁתֵּים עָשָׂרָה אָמַר לָהֶם: לֹא שְׁמַעְתִּי.

אָמְרוּ לוֹ: כָּל דְּבָרֶיךָ אֵינָן אֵלָּא מִפִּי הַשְּׁמוּעָה! אָמַר לָהֶם: הַזְקַתְנוּ לִי לֹמֵר דְּבַר שְׁלֹא שְׁמַעְתִּי מִפִּי רַבּוֹתִי. מִיָּמַי לֹא קִדְמְנִי אָדָם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְלֹא יָשַׁנְתִּי בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ לֹא שִׁנִּית קֶבַע וְלֹא שִׁנִּית עֲרָאִי, וְלֹא הִנַּחְתִּי אָדָם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ וְיָצָאתִי, וְלֹא שָׁחַתְתִּי שִׁחַת חוּלִין, וְלֹא אָמַרְתִּי דְּבַר שְׁלֹא שְׁמַעְתִּי מִפִּי רַבִּי מַעֲוֹלָם.

אָמְרוּ עֲלָיו עַל רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכָּאִי: מִיָּמָיו לֹא שָׁח שִׁחַת חוּלִין, וְלֹא הִלָּךְ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּלֹא תוֹרָה וּבְלֹא תְּפִלִּין, וְלֹא קִדְּמוֹ אָדָם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְלֹא יָשַׁן בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ לֹא שִׁנִּית קֶבַע וְלֹא שִׁנִּית עֲרָאִי, וְלֹא הִרְהֵר בְּמִבּוֹאוֹת הַמְּטוֹנָפוֹת, וְלֹא הִנִּיחַ אָדָם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ וְיָצָא, וְלֹא מָצָא אָדָם יוֹשֵׁב וְדוֹמֵם אֵלָּא יוֹשֵׁב וְשׁוֹנֶה, וְלֹא פָתַח אָדָם דֶּלֶת לְתַלְמִידָיו, אֵלָּא הוּא בְּעֶצְמוֹ, וְלֹא אָמַר דְּבַר שְׁלֹא שְׁמַעְתִּי מִפִּי רַבּוֹ מַעֲוֹלָם, וְלֹא אָמַר: הִגִּיעַ עֵת לַעֲמוֹד מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ, חוּץ מֵעֲרַבִּי פְסָחִים, וְעֲרַבִּי יוֹם הַפְּסוּחִים. וְכֵן הָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר תַּלְמִידוֹ נוֹהֵג אַחֲרָיו.

9. Sukka 41a

MISHNA: Originally, [during the Temple era], the lulav was taken in the Temple for seven days, and in the rest of the country [outside the Temple] it was taken for one day. Once the Temple was destroyed, **Rabban Yohanan ben Zakkai instituted an ordinance that the lulav should be taken even in the [rest of the] country for seven days, in commemoration of the Temple.**

מִתְנִי' בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה לִלּוּב נִיטֵל בַּמִּקְדָּשׁ שִׁבְעָה וּבַמְדִּינָה יוֹם אֶחָד מִשְׁחַרְבֵּי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכָּאִי שִׁיֵּהָ לִלּוּב נִיטֵל בַּמְדִּינָה שִׁבְעָה זָכַר לַמִּקְדָּשׁ

10. Chagigah 3b

As it is taught in a baraita: There was an incident involving Rabbi Yosei ben Durmaskit, who went to greet Rabbi Eliezer in Lod. Rabbi Elazar said to him: What novel idea was taught today in the study hall? Rabbi Yosei ben Durmaskit said to him: [The Sages assembled,] counted the votes, and concluded [that although the lands of] Ammon and Moab [on the eastern side of the Jordan River are not part of Eretz Yisrael, and therefore the halakhot of the Sabbatical Year and tithes should not apply to them, as these lands are adjacent

דִּתְנִיא מַעֲשֵׂה בְר' יוֹסִי בֶן דּוּרְמַסְקִית שֶׁהֵלֵךְ לְהַקְבִּיל פְּנֵי ר' אֱלִיעֶזֶר בְּלוֹד אָמַר לוֹ מֶה חִידוּשׁ הָיָה בְּבֵהמ"ד הַיּוֹם א"ל נִמְנוּ וְגַמְרוּ עִמּוֹן וּמוֹאָב מֵעֶשְׂרִין מַעֲשֵׂר עֲנִי בִשְׁבִיעִית

to Eretz Yisrael] one separates the poor man's tithe there in the Sabbatical Year.

Rabbi Eliezer said to him: Yosei, extend your hands and catch your eyes. He extended his hands and caught his eyes [as they fell out of their sockets]. **Rabbi Eliezer wept** and said the verse: "The counsel of the Lord is with them who fear Him; and His covenant, to make them know it" (Psalms 25:14). **Rabbi Eliezer said to Rabbi Yosei to go and say to the Sages in the study hall: Do not be concerned with regard to your counting,** [that you might not have ruled properly, as you have not in fact instituted a new ordinance at all]. **This is the tradition that I received from Rabban Yohanan ben Zakkai, who heard from his teacher, and his teacher from his teacher:** It is a halakha transmitted to Moses from Sinai that in Ammon and Moab one separates the poor man's tithe in the Sabbatical Year...It was taught that after Rabbi Elazar's mind was put at ease, he said: May it be God's will that Rabbi Yosei's eyes should return to their place. And indeed his eyes returned.

אמר לו יוסי פשוט ידיך וקבל עיניך פשט ידיו וקבל עיניו **בכה ר' אלעזר** ואמר (תהלים כה, יד) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם **אמר לו לך אמור להם אל תחושו למניינכם כך מקובלני מרבן יוחנן בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרבו** הלכתא למשה מסיני עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית...תנא לאחר שנתיישרה דעתו אמר יהי רצון שיחזרו עיני יוסי למקומן וחזרו

11. Bava Metzia 59a-59b

[Apropos the topic of verbal mistreatment,] we learned in a mishna there (Kelim 5:10): If one cut an earthenware oven widthwise into segments, and placed sand between each and every segment, Rabbi Eliezer deems it ritually pure. [Because of the sand, its legal status is not that of a complete vessel, and therefore it is not susceptible to ritual impurity]. And the Rabbis deem it ritually impure, [as it is functionally a complete oven].

And this is known as the oven of Akhnai. The Gemara asks: What is the relevance of Akhnai [a snake]? Rav Yehuda said that Shmuel said: the Rabbis surrounded it with their statements like this snake, and deemed it impure. The Sages taught: On that day, when they discussed this matter, Rabbi Eliezer answered all possible answers in the world to support his opinion, but the Rabbis did not accept his explanations from him.

Rabbi Eliezer said to them: If the halakha is in accordance with my opinion, this carob tree will prove it. **The carob tree was uprooted from its place one hundred cubits, and some say four hundred cubits.** The Rabbis said to him: One does not cite halakhic proof from the carob tree. Rabbi Eliezer then said to them: If the halakha is in accordance with my opinion, the stream will prove it. **The water in the stream turned backward and began flowing in the opposite direction.** They said to him: One does not cite halakhic proof from a stream.

Rabbi Eliezer then said to them: If the halakha is in accordance with my opinion, the walls of the study hall will prove it. **The walls of the study hall leaned [inward and began] to fall.** Rabbi Yehoshua scolded the walls and said to them: If Torah scholars are contending with each other in matters of halakha, what is the nature of your [involvement in this dispute]? The walls did not fall because of the deference

תנן התם חתכו חוליות ונתן חול בין חוליא לחוליא ר"א מטהר וחכמים מטמאין

וזה הוא תנור של עכנאי מאי עכנאי אמר רב יהודה אמר שמואל שהקיפו דברים כעכנא זו וטמאוהו תנא באותו היום השיב רבי אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימנו

אמר להם אם הלכה כמותי חרוב זה יוכיח **נעקר חרוב ממקומו מאה אמה ואמרי לה ארבע מאות** אמה אמרו לו אין מביאין ראיה מן החרוב חזר ואמר להם אם הלכה כמותי אמת המים יוכיחו **חזרו אמת המים לאחוריהם** אמרו לו אין מביאין ראיה מאמת המים

חזר ואמר להם אם הלכה כמותי כותלי בית המדרש יוכיחו **הטו כותלי בית המדרש ליפול** גער בהם רבי יהושע אמר להם אם תלמידי חכמים מנצחים זה את זה בהלכה אתם מה טיבכם לא נפלו מפני כבודו של רבי יהושע ולא זקפו מפני כבודו של ר"א **ועדיין מטין ועומדין**

due Rabbi Yehoshua, but they did not straighten because of the deference due Rabbi Eliezer, **and they still remain leaning.**

Rabbi Eliezer then said to them: If the halakha is in accordance with my opinion, Heaven will prove it. **A Divine Voice emerged from Heaven and said: Why are you differing with Rabbi Eliezer, as the halakha is in accordance with his opinion in every place that he expresses an opinion!**

Rabbi Yehoshua stood on his feet and said: It is written: "It is not in heaven" (Deuteronomy 30:12). What is the relevance of the phrase "It is not in heaven" in this context? Rabbi Yirmeya says: Since the Torah was already given at Mount Sinai, we do not regard a Divine Voice, as You already wrote at Mount Sinai, in the Torah: "After a majority to incline" (Exodus 23:2). Years after, Rabbi Natan encountered Elijah the prophet and said to him: What did the Holy One, Blessed be He, do at that time, when Rabbi Yehoshua issued his declaration? Elijah said to him: The Holy One, Blessed be He, **smiled and said: My children have triumphed over Me; My children have triumphed over Me**

The Sages said: On that day, the Sages brought all the ritually pure items deemed pure by the ruling of Rabbi Eliezer and **burned them in fire, and the Sages reached a consensus in his regard and ostracized him.** And the Sages said: Who will go and inform him of his ostracism? Rabbi Akiva said to them: I will go, lest an unseemly person go and **he would thereby destroy the entire world.**

What did Rabbi Akiva do? He wore black and wrapped himself in black and sat before Rabbi Eliezer at a distance of four cubits, [which is the distance that one must maintain from an ostracized individual]. Rabbi Eliezer said to him: Akiva, what is different about today from other days? Rabbi Akiva said to him: My teacher, it appears to me that your colleagues are distancing themselves from you. Rabbi Eliezer too rent his garments and removed his shoes, [as is the custom of an ostracized person,] and he dropped from his seat and sat upon the ground.

His eyes shed tears, and as a result the entire world was afflicted: One-third of its olives were afflicted, and one-third of its wheat, and one-third of its barley. And some say that even dough kneaded in a woman's hands spoiled. The Sages taught: There was great anger on that day, as any place that Rabbi Eliezer fixed his gaze was burned.

And even Rabban Gamliel, [the Nasi of the Sanhedrin at Yavne, the head of the Sages who were responsible for the decision to ostracize Rabbi Eliezer,] was coming on a boat at the time, and a large wave swelled over him and threatened to drown him. Rabban Gamliel said: It seems to me that this is only for the sake of Rabbi Eliezer ben Hyrcanus, [as God punishes those who mistreat others]. Rabban Gamliel stood on his feet and said: Master of the Universe, it is revealed and known before You **that neither was it for my honor**

חזר ואמר להם אם הלכה כמותי מן השמים יוכיחו יצאתה בת קול ואמרה מה לכם אצל ר"א שהלכה כמותו בכ"מ

עמד רבי יהושע על רגליו ואמר (דברים ל, יב) לא בשמים היא מאי לא בשמים היא אמר רבי ירמיה שכבר נתנה תורה מהר סיני אין אנו משגיחין בבת קול שכבר כתבת בהר סיני בתורה (שמות כג, ב) אחרי רבים להטות אשכחיה רבי נתן לאליהו א"ל מאי עביד קוב"ה בההיא שעתא א"ל קא חייך ואמר נצחוני בני נצחוני בני

אמרו אותו היום הביאו כל טהרות שטיהר ר"א ושרפום באש ונמנו עליו וברכוהו ואמרו מי ילך ויודיעו אמר להם ר"ע אני אלך שמא ילך אדם שאינו הגון ויודיעו ונמצא מחריב את כל העולם כולו

מה עשה ר"ע לבש שחורים ונתעטף שחורים וישב לפניו ברחוק ארבע אמות אמר לו ר"א עקיבא מה יום מיומים אמר לו רבי כמדומה לי שחבירים בדילים ממך אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו ונשמט וישב על גבי קרקע

זלגו עיניו דמעות לקה העולם שליש בזיתים ושלש בחטים ושלש בשעורים ויש אומרים אף בצק שבידי אשה טפח תנא אך גדול היה באותו היום שבכל מקום שנתן בו עיניו ר"א נשרף

ואף ר"ג היה בא בספינה עמד עליו נחשול לטבעו אמר כמדומה לי שאין זה אלא בשביל ר"א בן הורקנוס עמד על רגליו ואמר רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך שלא ירבו מחלוקות בישראל נח הים מזעפו

that I acted when ostracizing him, nor was it for the honor of the house of my father that I acted; rather, it was for Your honor, so that disputes will not proliferate in Israel. In response, the sea calmed from its raging.

Imma Shalom, the wife of Rabbi Eliezer, was the sister of Rabban Gamliel. From that incident forward, she would not allow Rabbi Eliezer to lower his head [and recite the tḥanun prayer, which includes supplication and entreaties. She feared that were her husband to bemoan his fate her brother would be punished]. A certain day was around the day of the New Moon, and she inadvertently substituted a full thirty-day month for a deficient twenty-nine-day month, [i.e., she thought that it was the New Moon, when one does not lower his head in supplication, but it was not.] Some say that a pauper came and stood at the door, and she took bread out to him.

When she returned, she found him and saw that he had lowered his head in prayer. She said to him: Arise, you already killed my brother. Meanwhile, the sound of a shofar emerged from the house of Rabban Gamliel to announce that the Nasi had died. Rabbi Eliezer said to her: From where did you know [that your brother would die]? She said to him: This is the tradition that I received from the house of the father of my father: **All the gates of Heaven are apt to be locked, except for the gates of prayer for victims of verbal mistreatment.**

אימא שלום דביתהו דר"א אחתיה דר"ג הואי מההוא מעשה ואילך לא הוה שבקה ליה לר"א למיפל על אפיה ההוא יומא ריש ירחא הוה ואיחלף לה בין מלא לחסר איכא דאמרי אתא עניא וקאי אבבא אפיקא ליה ריפתא

אשכחתי דנפל על אנפיה אמרה ליה קום קטלית לאחי אדהכי נפק שיפורא מבית רבן גמליאל דשכיב אמר לה מנא ידעת אמרה ליה כך מקובלני מבית אבי אבא כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה

12. Sanhedrin 68a

When Rabbi Eliezer took ill, Rabbi Akiva and his colleagues came to visit him. He was sitting on his canopied bed [bekinof], and they were sitting in his parlor.

And that day was Shabbat eve, and Rabbi Eliezer's son Hyrcanus entered to remove his phylacteries. His father berated him, and he left reprimanded. Hyrcanus said to his father's colleagues: It appears to me that father went insane, [since he berated me for no reason]. Rabbi Eliezer heard this and said to them: He, Hyrcanus, and his mother went insane. How can they neglect [Shabbat preparations with regard to] prohibitions punishable by stoning, [such as lighting the candles and preparing hot food,] and engage in [preparations concerning] prohibitions by rabbinic decree, [such as wearing phylacteries on Shabbat!]

Since the Sages perceived from this retort that his mind was stable, they entered and sat before him at a distance of four cubits, [as he was ostracized.]

Rabbi Eliezer said to them: **Why have you come? They said to him: We have come to study Torah. Rabbi Eliezer said to them: And why have you not come until now? They said to him: We did not have spare time. Rabbi Eliezer said to them: I would be surprised if these Sages die their own [natural] death. [Rather, they will be tortured to death by the Romans].** Rabbi Akiva said to him: How will my

והתניא כשחלה ר' אליעזר נכנסו ר' עקיבא וחביריו לבקרו הוא יושב בקינוף שלו והן יושבין בטרקלין שלו

ואותו היום ע"ש היה ונכנס הורקנוס בנו לחלוץ תפליו גער בו ויצא בנזיפה אמר להן לחביריו כמדומה אני שדעתו של אבא נטרפה אמר להן דעתו ודעת אמו נטרפה היאך מניחין איסור סקילה ועוסקין באיסור שבות

כיון שראו חכמים שדעתו מיושבת עליו נכנסו וישבו לפניו מרחוק ד' אמות

א"ל למה באתם א"ל ללמוד תורה באנו א"ל ועד עכשיו למה לא באתם א"ל לא היה לנו פנאי אמר להן תמיה אני אם ימותו מיתת עצמן אמר לו ר' עקיבא שלי מהו אמר לו שלך קשה משלהן

[death come about]? Rabbi Eliezer said to him: Your death will be worse than theirs.

Rabbi Eliezer raised his two arms and placed them on his heart, and he said: **Woe to you, my two arms, as they are like two Torah scrolls that are now being rolled up, [and will never be opened again].** I have learned much Torah, and I have taught much Torah. I have learned much Torah, and I have not taken away from my teachers, even like a dog lapping from the sea. I have taught much Torah, and my students have taken away from me only like [a tiny amount that] a paintbrush removes from a tube [of paint].

Moreover, I can teach three hundred halakhot with regard to a snow-white leprous mark [bebaaheret], **but no person has ever asked me anything about them.** Moreover, I can teach three hundred halakhot, and some say that Rabbi Eliezer said three thousand halakhot, with regard to the planting of cucumbers by sorcery, **but no person has ever asked me anything about them, besides Akiva ben Yosef.**

Rabbi Eliezer described the incident: Once he and I were walking along the way, and he said to me: My teacher, teach me about the planting of cucumbers. I said one statement [of sorcery], and the entire field became filled with cucumbers. He said to me: My teacher, you have taught me about planting them; teach me about uprooting them. I said one statement and they all were gathered to one place.

The Sages asked him [questions of halakha]: What is [the halakha, with regard to ritual impurity], of a ball [made of leather and stuffed with rags], and likewise a last, [the frame on which a shoe is fashioned, which is made of leather and stuffed with rags], and likewise an amulet [wrapped in leather], and a pouch for pearls, [wrapped in leather], and a small weight, [which is wrapped in leather]? Rabbi Eliezer said to them: They are susceptible to impurity, and their purification is [affected by immersing them in a ritual bath] as they are, [as there is no need to open them up].

They asked him further: What is the halakha with regard to a shoe that is on a last? [Is it considered a complete vessel, which needs no further preparation, and is therefore susceptible to impurity]? **Rabbi Eliezer said to them: It is pure, and with this word, his soul left him in purity. Rabbi Yehoshua stood on his feet and said: The vow is permitted; the vow is permitted.**

נטל שתי זרועותיו והניחן על לבו **אמר אוי לכם שתי זרועותיי שהן כשתי ספרי תורה שנגללין הרבה תורה למדתי והרבה תורה לימדתי הרבה תורה למדתי ולא חסרתי מרבתי אפילו ככלב המלקק מן הים הרבה תורה לימדתי ולא חסרוני תלמידי אלא כמכחול בשפופרת**

ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות הלכות בבהרת עזה ולא **היה אדם ששואלני בהן דבר מעולם ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות הלכות ואמרי לה שלשת אלפים הלכות בנטיעת קשואין ולא היה אדם שואלני בהן דבר מעולם חוץ מעקיבא בן יוסף**

פעם אחת אני והוא מהלכין היינו בדרכך אמר לי רבי למדני בנטיעת קשואין אמרתי דבר אחד נתמלאה כל השדה קשואין אמר לי רבי למדתני נטיעתן ל

מדני עקירתן אמרתי דבר אחד נתקבצו כולן למקום אחד אמרו לו הכדור והאמוס והקמיע וצרור המרגליות ומשקולת קטנה מהו אמר להן הן טמאין וטהרתן במה שהן

מנעל שעל גבי האמוס מהו אמר להן הוא טהור ויצאה נשמתו בטהרה עמד רבי יהושע על רגליו ואמר הותר הנדר הותר הנדר

13. Avot 2:10

They [each] said three things: Rabbi Eliezer said: Let the honor of your friend be as dear to you as your own; **And be not easily provoked to anger;** And repent one day before your death. And [he also said:] warm yourself before the fire of the wise, **but beware of being singed by their glowing coals, for their bite is the bite of a fox, and their sting is the sting of a scorpion, and their hiss is the hiss of a serpent, and all their words are like coals of fire.**

הם אמרו שלשה דברים. רבי אליעזר אומר, יהי כבוד חבירך חביב עליך כשלך, ואל תהי נוח לזעם. ושוב יום אחד לפני מיתתך. והו' מתחמם כנגד אורן של חכמים, והו' זהיר בגחלתן שלא תכוה, שנשיכתן נשיכת שועל, ועקיצתן עקיצת עקרב, ולחישתן לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש:

Epilogue: Between R' Eliezer and R' Akiva

14. Sanhedrin 68a

...[Rabbi Akiva was not present at the time of his death.] At the conclusion of Shabbat, Rabbi Akiva encountered [the funeral procession on his way] from Caesarea to Lod. Rabbi Akiva was striking his flesh [in terrible anguish and regret] until his blood flowed to the earth. He began to [eulogize Rabbi Eliezer] in the row [of those comforting the mourners], and said: "My father, my father, the chariot of Israel and its horsemen" (II Kings 2:12). I have many coins, but I do not have a money changer to whom to give them. [i.e., I have many questions, but after your death I have no one who can answer them.]	למוצאי שבת פגע בו רבי עקיבא מן קיסרי ללוד היה מכה בבשרו עד שדמו שותת לארץ פתח עליו בשורה ואמר (מלכים ב ב, יב) אבי אבי רכב ישראל ופרשיו הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני להרצותן
--	--

15. Avot D'Rebbe Natan 6:2

...He went with his son and they sat down by the schoolteachers. He said to one: Rabbi, teach me Torah! He then took hold of one end of the tablet, and his son took hold of the other end. The teacher wrote down aleph and beit for him, and he learned them (aleph to tav, and he learned them; the book of Leviticus, and he learned it). And he went on studying until he learned the whole Torah. Then he went and sat before Rabbi Eliezer and Rabbi Joshua. My masters, he said, open up the sense of the Mishnah to me. When they told him one law, he went off and sat down to work it out for himself. (This aleph – what was it written for? That beit – what was it written for?) Why was this thing said? He kept coming back, and kept asking them, until he reduced his teachers to silence. Rabbi Shimon ben Elazar said: I will give you a parable to tell you what this was like: Like a stonecutter who was hacking away at the mountains. One time he took his pickaxe in his hand, and went and sat on top of the mountain, and began to chip small stones away from it. Some people came by and asked him: What are you doing? He said to them: I am going to uproot the mountain and throw it into the Jordan! They said to him: You cannot uproot the entire mountain! But he kept hacking away, until he came to a big boulder. So he wedged himself underneath it, pried it loose, and threw it into the Jordan. And he said to it: Your place is not here, but there! This is what Rabbi Akiva did to Rabbi Eliezer and Rabbi Joshua. Rabbi Tarfon said to him: Akiva, it is about you that the verse says (Job 28:11), "He stops up the streams so that hidden things may be brought to light." For Rabbi Akiva has brought to light things which are kept hidden from human beings	...הלך הוא ובנו וישבו אצל מלמדי תינוקות א"ל רבי למדני תורה אחז רבי עקיבא בראש הלוח ובנו בראש הלוח כתב לו אלף בית ולמדה . (אלף תיו ולמדה תורת כהנים ולמדה). היה לומד והולך עד שלמד כל התורה כולה הלך וישב לפני רבי אליעזר ולפני ר' יהושע אמר להם רבותי פתחו לי טעם משנה כיון שאמר לו הלכה אחת הלך וישב לו בינו לבין עצמו אמר (אלף זו למה נכתבה בית זו למה נכתבה) דבר זה למה נאמר חזר ושאלן והעמידן בדברים. רבי שמעון בן אלעזר אומר אמשול לך משל למה הדבר דומה לסתת שהיה מסתת בהרים פעם אחת נטל קרדומו בידו והלך וישב על ההר והיה מכה ממנו צרורות דקות ובאו בני אדם ואמרו לו מה אתה עושה. אמר להם הרי אני עוקר ומטילו בתוך הירדן אמרו לו אי אתה יכול לעקור את כל ההר היה מסתת והולך עד שהגיע אצל סלע גדול נכנס תחתיו סתרו ועקרו והטילו אל הירדן ואמר לו אין זה מקומך אלא מקום זה. כך עשה להם רבי עקיבא לרבי אליעזר ורבי יהושע. אמר לו רבי טרפון עקיבא עליך הכתוב אומר (איוב כח) מבכי נהרות חבש ותעלומה יוציא אור דברים המסותרים מבני אדם הוציאם רבי עקיבא לאורה.
---	--

16. Menachot 29b

Rav Yehuda says that Rav says: When Moses ascended on High, he found the Holy One, Blessed be He, sitting and tying crowns on the letters of the Torah. Moses said before God: Master of the Universe, who is preventing You	אמר רב יהודה אמר רב בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות אמר לפניו רבש"ע מי מעכב על ידך אמר לו אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף
--	--

[from giving the Torah without these additions]? God said to him: There is a man who is destined to be born after several generations, and Akiva ben Yosef is his name; he is destined to derive from each and every thorn [of these crowns] mounds upon mounds of halakhot.

Moses said before God: Master of the Universe, show him to me. God said to him: Return behind you. Moses went and sat at the end of the eighth row in Rabbi Akiva's study hall **and did not understand what they were saying. Moses' strength waned, [as he thought his Torah knowledge was deficient.] When Rabbi Akiva arrived at the discussion of one matter, his students said to him: My teacher, from where do you derive this? Rabbi Akiva said to them: It is a halakha transmitted to Moses from Sinai. When Moses heard this, his mind was put at ease.**

Moses returned and came before the Holy One, Blessed be He, and said before Him: Master of the Universe, You have a man as great as this and yet You still choose to give the Torah through me. Why? God said to him: Be silent; this intention arose before Me. Moses said before God: Master of the Universe, **You have shown me Rabbi Akiva's Torah, now show me his reward. God said to him: Return to where you were. Moses went back and saw that they were weighing Rabbi Akiva's flesh in a butcher shop, [as Rabbi Akiva was tortured to death by the Romans.]** Moses said before Him: Master of the Universe, this is Torah and this is its reward? God said to him: Be silent; this intention arose before Me.

כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות

אמר לפניו רבש"ע הראהו לי אמר לו חזור לאחורך הלך וישב בסוף שמונה שורות ולא היה יודע מה הן אומרים תשש כחו כיון שהגיע לדבר אחד אמרו לו תלמידיו רבי מנין לך אמר להן הלכה למשה מסיני נתיישרה דעתו

חזר ובא לפני הקב"ה אמר לפניו רבונו של עולם יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה ע"י אמר לו שתוק כך עלה במחשבה לפני אמר לפניו רבונו של עולם הראיתני תורתו הראני שכרו אמר לו חזור [לאחורך] חזר לאחוריו ראה ששוקלין בשרו במקולין אמר לפניו רבש"ע זו תורה וזו שכרה א"ל שתוק כך עלה במחשבה לפני

17. Taanit 25b

The Sages taught: An incident occurred involving Rabbi Eliezer, who decreed thirteen fasts upon the congregation, but rain did not fall. At the end of the last fast, the congregation began to exit [the synagogue]. He said to them: Have you prepared graves for yourselves? [If rain does not fall, we will all die of hunger.] All the people burst into tears, and rain fell.

There was another incident involving Rabbi Eliezer, who descended [to serve as prayer leader] before the ark [on a fast day]. And he recited twenty-four blessings, but he was not answered. Rabbi Akiva descended before the ark after him and said: Our Father, our King, we have no king other than You. Our Father, our King, for Your sake, have mercy on us. And rain [immediately] fell. The Sages were whispering[among themselves that Rabbi Akiva was answered while his teacher, Rabbi Eliezer, was not.] **A Divine Voice emerged and said: It is not because this Sage, Rabbi Akiva, is greater than that one, Rabbi Eliezer, but that this one is forgiving, and that one is not forgiving.**

תנו רבנן מעשה ברבי אליעזר שגזר שלש עשרה תעניות על הצבור ולא ירדו גשמים באחרונה התחילו הצבור לצאת אמר להם תקנתם קברים לעצמכם געו כל העם בבכיה וירדו גשמים

שוב מעשה ברבי אליעזר שיירד לפני התיבה ואמר עשרים וארבע ברכות ולא נענה ירד רבי עקיבא אחריו ואמר אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה אבינו מלכנו למענך רחם עלינו וירדו גשמים הווי מרנני רבנן יצתה בת קול ואמרה לא מפני שזה גדול מזה אלא שזה מעביר על מידותיו וזה אינו מעביר על מדותיו